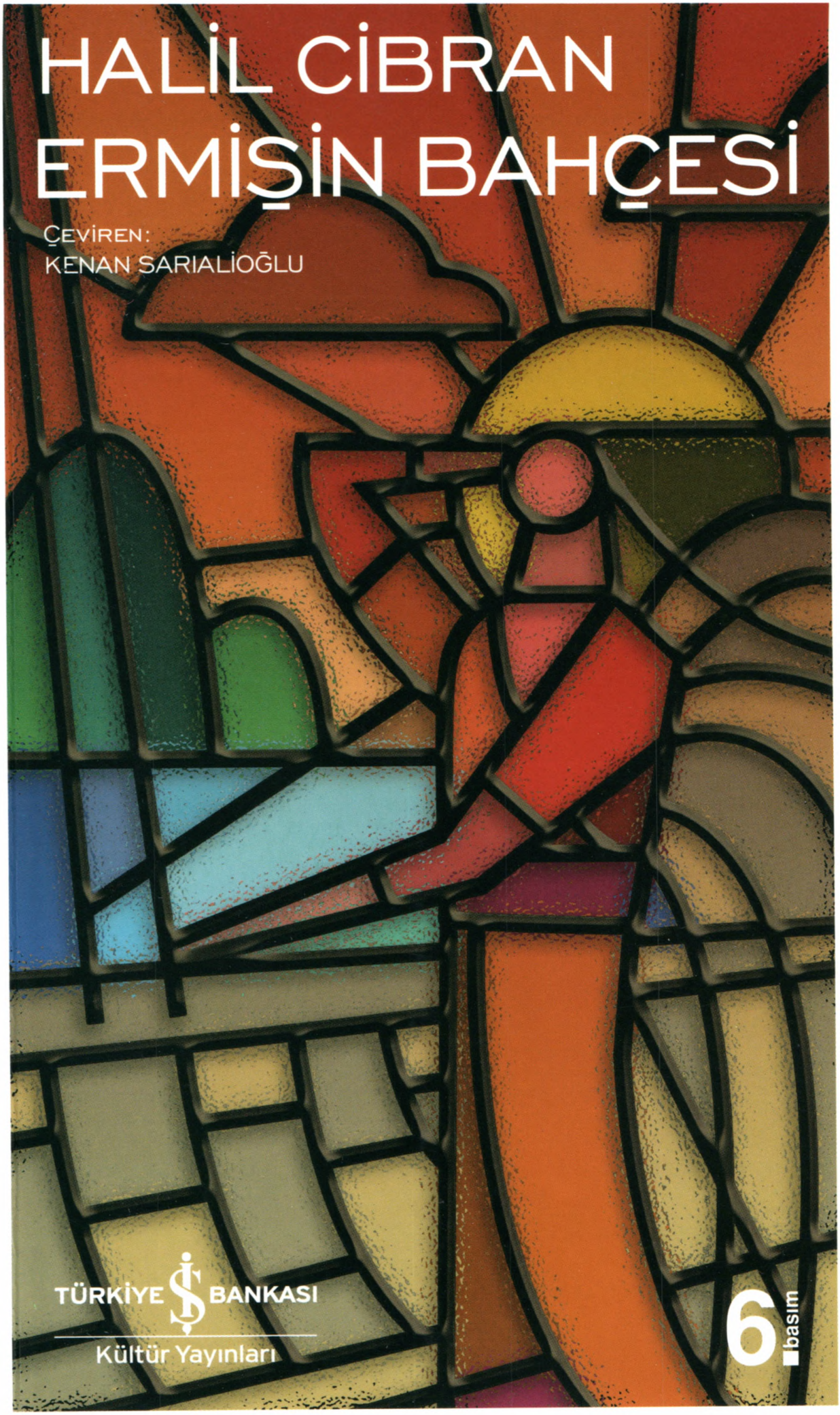
MODERN KLASİKLER DİZİSİ -86

HALİL CİBRAN
ERMİŞİN BAHÇESİ

ÇEVİREN:
KENAN SARIALİOĞLU

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

6. basım

Genel Yayın: 3671

HALİL CİBRAN
ERMİŞİN BAHÇESİ

ÖZGÜN ADI
LE JARDIN DU PROPHÈTE

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
ŞEBNEM İYİNAM

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM KASIM 2016, İSTANBUL
6. BASIM MART 2018, İSTANBUL

ISBN ISBN 978-605-332-892-6

BASKI: ALFABE BASIN YAYIN SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İkitelli Osgb Mah. Hürriyet Bulvarı Enkoop Sanayi Sitesi
Enkoop 1.Sokak No:1 Kat:-1 Başakşehir/İstanbul (0212) 485 21 25
Sertifika No: 34185

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: KENAN SARIALİOĞLU

1946'da Of/Trabzon' da doğdu. Şair, felsefeci ve çevirmen. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü "Materyalizm ve Ahlak" teziyle bitirdi. Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Modern Türk Edebiyatında Şiir ve Felsefe İlişkisi" konulu doktora çalışması var. *Yalağuz* adlı toplu şiirlerinden sonra *Temmuz Sağanakları*'nı yayımladı. Hayyam'dan Cibran'a, Baudelaire'den Cioran'a, Doğu'dan, Batı'dan birçok şair ve yazarın yapıtlarını Türkçeye kazandırdı. Halen Mardin Artuklu Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesi.

Modern
Klasikler
Dizisi -86

Halil Cibran

Ermişin Bahçesi

Çeviren: Kenan Sarıalioğlu

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

El Mustafa, seçilmiş ve sevilen, hatıralar ayı teşrinde*, öğle ışınları onun kendi günü üstünde en yüksek noktaya ulaştığında, doğum yeri olan adasına dönmekteydi.

Gemisi limana yaklaşırken, etrafında gemicileri, pruvada ayağa kalktı. Ve dönüş sevinci dalga dalga yayılıyordu kalbinde.

Konuşmaya başladı, konuştuğunda deniz de sesindeydi: "İşte doğduğumuz ada! Yeryüzünün bizi bir şarkı ve muamma olarak yükselttiği yer burası: Gökyüzüne doğru bir şarkı, yeryüzüne doğru bir muamma. Peki, gökyüzü ile yeryüzü arasında, bizim tutkumuz değil de, kim taşıyacak şarkımızı, muammamızı kim çözecek?

Deniz, bir kez daha, bizi bu kıyılara bırakıyor. Biz onun dalgaları arasında bir dalgayız yalnızca. O iletisini duyurmak için bizi yayıyor çevreye; ama biz kalbimizin ahengini kumlarda, kayalarda parçalamadan nasıl yapabiliriz bunu?

Çünkü böyledir denizcilerin ve denizlerin yasası: Özgürlük mü istiyorsunuz, sise dönüşmek zorundası-

* Rumî aylardan onuncu ve on birincisine verilen ortak ad. (ç.n.)

nız. Biçimsiz olan biçim arayışındadır her zaman, tıpkı sayısız yıldız bulutunun güneşlere ve aylara dönüşmek istemesi gibi; şimdi katı kalıplar halinde bu adaya çıkmadan önce bunca arayışta olan bizler de, işte bundan dolayı yeniden sise dönüşmeli ve başlangıçtan bu yana her şeyi öğrenmeliyiz. Peki, kim yaşayıp yükselebilecek doruklara, tutku ve özgürlük olarak kendini parçalamadan?

Her zaman şarkı söyleyebilelim ve duyulabilelim diye bu kıyıların arayışında olacağız. Ama hiçbir kulağın onu duymadığı yerde kırılan dalgadan ne haber? İçimizde onu duyacak kulak bulamayan, daha derin acılarımızı besleyen şeydir. Ama yine de, ruhumuzu biçimlendirmek için yontan ve yazgımızı yönlendiren de odur."

Sonra denizcilerden biri öne çıkıp dedi ki: "Üstat, bu limana ulaşmak için duyduğumuz o yaman arzuya kaptan oldun, işte buradayız. Sen yine de acıdan ve parçalanması gereken kalplerden söz ediyorsun."

O da cevap verdi: "Özgürlükten, bizim daha büyük özgürlüğümüz olan sisten de mi söz etmedim? Yine de, benim doğduğum adaya yaptığım hac yolculuğunu tamamlamam acılıdır, tıpkı öldürülen bir adamın hayaletinin onu öldürenlerin önünde diz çökmeye gelmesi gibi."

Bir başka denizci konuştu ve şöyle dedi: "Mendirekte toplanan şu kalabalığa bak. Onlar sessizlikleri içinde, senin geliş gününü, dahası saatini önceden bildiler ve sevgi gereksinimiyle, seni beklemek için bağlarını, bahçelerini terk ettiler."

El Mustafa uzaktaki kalabalığa baktı ve yüreği bu kalabalığın umutlarıyla dolu, öylece sessiz kalakaldı.

Sonra halktan bir haykırış koptu, bu bir hatırlatma ve yakarış çığlığıydı.

Gemicilerine bakarak şöyle dedi: "Ben onlara ne getirdim? Uzak bir ülkede bir avcıydım işte. Halkın bana verdiği bütün altın okları bütün gücümle harcamayı amaçladım, ama hiçbir hayvanı düşürmedim. Okları izlemedim. Belki de şimdi onlar, yaralı kartalların kanatlarıyla birlikte güneşte dağılmışlardır, tekrar yeryüzüne inmeyeceklerdir. Belki de, bu okların uçları kendilerine ekmek ve şarap gereksinenlerin ellerine düşmüştür.

Uçuşları nerede kesilmiştir, bilmem; ama kavislerini gökyüzüne çizdiklerini biliyorum.

Bununla birlikte, aşkın eli hâlâ üzerimdedir, siz de benim denizcilerim, görüşümün dalgaları üstünde gezinmeye hâlâ devam ediyorsunuz mademki, ben de dilsiz olmayacağım. Mevsimlerin eli boğazıma sarıldığında haykıracağım ve alevler dudaklarımı yakıp yuttuğu zaman sözlerimi de şakıyacağım."

Denizciler bunları dinleyince kalplerinin ta derinliklerinde bir heyecan duydular. İçlerinden biri şöyle dedi: "Üstat, öğret bize hepsini, senin kanın bizim damarlarımızda aktığına göre, bizim soluğumuz da senin kokunu yaydığına göre, anlarız belki."

Cevap verdi o zaman, konuştuğunda rüzgâr da sesindeydi: "Siz beni öğretmen yapmak için mi doğduğum adaya kadar getirdiniz? Öğretmenlik beni henüz tutsak etmiş değil. Kendimden başka, her zaman derinden derine gelen o çağrıdan başka herhangi bir şeyden konuşamayacak kadar genç ve toyum.

Öğretmenlik isteyen onu bir düğünçiçeğinde ya da bir parça kırmızı balçıkta arasın. Bana gelince, ben o

şarkıcıyım hâlâ. Yeryüzünü şakıyacağım yine ve iki uyku arası günde dolaşan yitik düşlerinizi de şakıyacağım. Ama denizi de seyredeceğim."

Şimdi gemi limana girdi ve mendireğe ulaştı. O doğduğu adaya çıktı ve kendini yeniden dostlarının arasında buldu. Onların yüreklerinin derinliklerinden öyle bir çığlık yükseldi ki, özleminin yalnızlığı ta içinden sarsıldı.

Sessizce konuşmasını beklediler. Ama o sustu, çünkü anıların hüznü sarmıştı onu; içinden şöyle geçirdi: "Şarkı söyleyeceğim mi dedim ben? Hayır, hayatın sesi kendine destek ve sevinç bulması için rüzgâra çıksın diye dudaklarımı açabilirim ancak."

Sonra Kerime, çocukken annesinin bahçesinde onunla oynayan kadın, dedi ki: "On iki yıldır yüzünü gizledin, on iki yıldır sesine acıktık ve susadık."

El Mustafa sonsuz bir şefkatle baktı ona, çünkü ölümün beyaz kanatları annesini sardığında, onun gözlerini kapatan bu kadındı.

Ve cevap verdi: "On iki yıl, on iki yıl mı dedin Kerime? Özlemimin yüksekliğini ne bir usturlapla* ne de derinliğini bir iskandille ölçtüm. Çünkü aşk, hele sıla hasretiyle de karışmışsa, zamanı ölçüp yoklayacak her aleti tüketir.

Bazı anlar vardır, uzun ayrılık sürelerine denktir. Ama ayrılık zihnin tükenmesinden başka bir şey değildir. Belki de biz hiç ayrılmadık."

El Mustafa insanlara baktı; gençleri yaşlıları, gürbüzleri cılızları, rüzgârın ve güneşin tenlerini yaktığı insanları ve solgun yüzlüleri de gördü; çehrelerinde şiddetli bir arzunun ve sorgulamanın ışığı vardı.

---

* Güneş ve yıldızların gözerimi yüksekliklerini ölçerek zaman hesabı yapmayı sağlayan eski bir gözlem aracı. (ç.n.)

O anda, kalabalık arasında biri "Üstat," diye seslendi, "hayat bizim umutlarımıza ve arzularımıza acıyla karşılık verdi. Kalplerimiz nedenini bilmeksizin acı çekiyor. Yalvarıyorum sana, teselli et bizi ve acılarımızın anlamını aç bize!"

El Mustafa'nın kalbi merhametle kımıldadı ve cevap verdi: "Hayat yaşayan her şeyden daha eskidir, tıpkı güzelliğin yeryüzünde güzel doğmadan çok önce kanatlarla donatılmış olması gibi ve tıpkı hakikatin dile getirilmeden önce de hakikat olması gibi.

Hayat bizim suskunluğumuzda söyler şarkısını ve uykumuzda düş görür. Yenik düştüğümüzde ve aşağılandığımızda bile, Hayat yükseklerde kurar tahtını. Ağladığımızda da, Hayat güne gülümser ve biz zincirlerimizi sürüklesek bile, o özgür kalır.

Çoğu zaman, biz Hayatı acılı adlarla nitelendiririz, ama yalnızca biz kendimiz acılı ve karamsar olduğumuzda yaparız bunu. Boş ve yararsız gelir bize Hayat, ama yalnızca ruhumuz yıkıntılar arasında başıboş dolaşıp durduğunda ve kalbimiz benliğimize karşı aşırı bir ilgiden sarhoş olduğunda.

Hayat derindir, yücedir ve uzaktır. Sizin engin görüşünüz sadece onun ayaklarına ulaşabilse de, yine de yakındır o. Sizin soluğunuzun esintisi sadece onun yüreğine ulaşabilse de, yine de sizin gölgenizin karaltısı düşer onun yüzüne ve sizin en zayıf çığlığınızın yankısı onun göğsünde bir ilkbahara ve bir sonbahara dönüşür.

Hayat örtülü ve gizlidir, tıpkı daha büyük benliğinizin gizli ve örtülü olması gibi. Ve yine de, Hayat konuştuğu zaman, tüm rüzgârlar söze dönüşür; hem

daha çok konuşursa, dudaklarınızdaki gülüşler ve gözlerinizdeki yaşlar da söze dönüşür. O şarkı söylediği zaman, sağırlar duyar ve duyulurlar; o yaklaştığında da, körler onu görürler ve şaşkın bir halde, hayranlıkla izlerler."

Konuşmasını kesti, engin bir sessizlik sardı insanları. Ve bu sessizliğin içinden duyulmaz bir şarkı yükselirken, hepsinin yalnızlığı avutulmuş, acıları yatışmıştı.

Ve onları ansızın bırakıp, Bahçesine giden yolu izledi. Annesinin ve babasının, atalarının yanında ebedi uykuya daldıkları Bahçeye yöneldi.

Bazıları onun ülkeye dönüşüne tanık oldukları için, onu tek başına bırakmamak üzere peşinden gitmek istediler. Çünkü halkının geleneklerine göre bir hoş geldin şöleni düzenleyecek hiçbir yakını yoktu artık.

Ama gemisinin kaptanı onlara şunu öğütledi: "Bırakın kendi yoluna gitsin. Çünkü onun ekmeği yalnızlık ekmeğidir; kadehinde de, tek başına içmek istediği anıların şarabı durur."

Kaptanın sözlerine hak veren gemiciler adımlarını tuttular. Ve mendirekte toplananların tümü istekli yürüyüşlerini dizginlediler.

Sadece Kerime, onun yalnızlığını ve anılarını paylaşma arzusuyla, kısa bir süre ardından yürüdü. Ama hiç konuşmadı ve dönüp evine gitti. Bahçesinde, bir badem ağacının altında, nedenini bilmeden ağlamaya başladı.

El Mustafa annesinin ve babasının Bahçesini buldu; içeri girdi ve ardından kimse gelmesin diye kapıyı kapattı.

Kırk gün kırk gece, bu evde ve Bahçede yalnız kaldı. Kimse gelmedi, kapalı olduğu için kapıya bile yaklaşmadı kimse; bütün halk onun yalnız kalmak istediğini biliyordu.

Kırk gün kırk gecenin sonunda, El Mustafa, halkın içeri girmesi için kapısını açtı.

Dokuz adam gelip Bahçede ona katıldılar: Kendi gemisinden üç denizci, Tapınakta hizmet etmiş üç adam ve çocukluğundaki oyun arkadaşlarından da üç kişi olmak üzere, dokuz kişi onun müritleri oldular.

Bir sabah, müritleri çevresine oturdular, bakışları anılarla dolu olduğu ölçüde uzaktı. Hafız adındaki müridi ona şöyle dedi: "Bize Orphalese kentinden ve son on iki yılını geçirdiğin o ülkeden söz et."

El Mustafa sessiz kaldı, bakışlarını tepelere ve uçsuz bucaksız esîre çevirdi. Sessizliğinde bir savaş vardı.

Sonra konuştu: "Dostlarım ve yoldaşlarım, dini kurumuş olduğu halde inançlara boğulmuş olan millete yazık!

Yazık o millete ki, dokumadığı şeyi giyer, ekip biçmediğini yer, hasat etmediği tohumun ekmeğiyle beslenir, kendi cenderesinden çekmediği bir şaraptan içer.

Yazık o millete ki, zorbayı bir kahraman gibi alkışlar ve gösterişli fatihi hayırsever sanır.

Yazık o millete ki, rüyasında küçümsediği tutkuya uyanıkken boyun eğer.

Yazık o millete ki, sesini sadece cenaze törenlerinde yükseltir, sadece yıkıntılar arasında kibirlenir ve sadece boynu kılıçla kütük arasındayken başkaldırır.

Yazık o millete ki, Devlet adamı bir tilki, filozofu bir hokkabaz, sanatı yamama ve taklit sanatıdır.

Yazık o millete ki, yeni hükümdarını borazan sesleriyle karşılar ve bir sonraki hükümdarını da borazanlarla karşılamak için, onu yuhalayarak uğurlar.

Güçlü adamları henüz beşikteyken, bilgeleri yıllarca susturulan o millete yazık!

Ve her parçası kendini bir millet sanan, o bölünmüş millete yazık!"

Ve başka bir mürit şöyle dedi: "Şu anda, bize kendi yüreğinde kıpırdayan şeyden söz et."

El Mustafa bakışlarını bu müridine çevirdi, konuşurken sesinde bir yıldızın şarkısına benzer bir tını vardı: "Uyanıkken gördüğünüz düşlerde, siz en derin benliğinizi dinlemek için sessizliğe daldığınız zaman, düşünceleriniz kar taneleri gibi, boşluklarınızın tüm seslerini beyaz bir sessizlikle örtmek için döne döne düşerler.

Ve uyanıkken görülen düşler, kalbinizin gök ağacında tomurcuklanan ve gonca gonca açan bulutlar değil de nedir? Ve düşünceleriniz, kalbinizdeki rüzgârların tarlalara ve tepelere savurduğu taç yapraklarından başka nedir ki?

İçinizdeki biçimsizlik biçim alıncaya kadar barışı beklediğiniz gibi, bulutlar da, Kutsal Parmaklar onların gri arzusunu kristalden küçük güneşlere, aylara ve yıldızlara dönüştürünceye kadar birleşip birikirler."

Sonra Sarkis, yarı kuşkulu adam konuştu: "Ama ilkbahar gelecek, düşlerimizin ve düşüncelerimizin bütün karları eriyip yok olacaklar."

El Mustafa şöyle cevap verdi: "Bahar uyuyan

koruluklarda ve bağlarda Sevdiğini aramaya geldiğinde, karlar eriyecek elbette ve vadide nehre kavuşmak, mersin ağaçlarıyla defnelere saki olmak için derecikler halinde akacaktır.

Böylece, Baharınız gelince, yüreğinizin karları eriyecek, vadideki hayatın nehriyle buluşmak üzere derecikler halinde akacaktır giziniz. Ve nehir gizinizi engin denize taşımak için kollarına alacaktır.

Erimeyen ve şarkıya dönüşmeyen hiçbir şey olmaz Bahar geldiği zaman. Yavaş yavaş şu geniş tarlalara düşen şu kocaman kar taneleri, şu yıldızlar bile şarkı söyleyen ırmaklara dönüşmek için eriyecekler. O'nun yüzünün güneşi engin ufukta yükseldiğinde, hangi donmuş uyum akıcı bir ezgiye dönüşmeyi reddedecek? Ve aranızdan kim mersin ağaçlarına, defnelere saki olmak istemez?

Daha dün, kımıldayan denizin ritmiyle sallanıyordunuz, bir kıyınız ve benliğiniz yoktu. Sonra rüzgâr, Hayatın soluğu, yüzünde ışıktan böyle bir peçe dokudu size; ardından onun eli biçim vermek için derleyip topladı sizi ve başınız yukarda yücelikleri araştırdınız. Ama deniz izledi sizi ve şarkısı daima sizinledir. Onunla akrabalık bağlarınızı unutmanıza rağmen, deniz analık hakkından sonsuza dek vazgeçmeyecek ve sizi sonsuza dek kendine çağıracaktır.

Dağlarda ve çöllerde dolaşmalarınız sırasında, her zaman onun kalbinin derinliklerindeki bu serinliği hatırlayacaksınız. Ve çoğu zaman, her ne kadar o şiddetli arzunuzun nedenini bilmeseniz de, gerçekte özlediğiniz onun engin ve ritmik huzurudur.

Başka türlü nasıl olabilirdi ki? Korularda ve çardaklarda, yağmur tepenin üstündeki yapraklar gibi

dans ederken, kar bir kutsama ve bir ittifak gibi yağarken; vadide, sürülerinizi ırmak kıyısına götürürken; gümüşi derelere benzeyen akarsuların yeşil örtüyle birleştiği tarlalarınızda; bahçelerinizde, sabah çiyi gökleri yansıttığında; yanınızda, akşamın pusu yolunuzu yarı yarıya örttüğünde, bütün bu yerlerde, deniz sizinledir, mirasınızın bir tanığı ve aşkınıza bir çağrıdır.

O, içinizde denize doğru koşan kar taneciğidir!"

Bir sabah, Bahçede gezinirlerken, kapının önünde bir kadın belirdi. El Mustafa'nın çocukluğunda bir kardeş gibi sevdiği Kerime'ydi bu. Hiçbir şey sormadan, hatta kapıyı bile çalmadan dışarıda duruyor, hüzünle karışık yakıcı bir özlemle Bahçeyi seyrediyordu.

El Mustafa onun gözkapaklarındaki bu özlemi gördü. Çevik adımlarla çit duvarına yönelip kapıyı açtı ona. Kerime içeri girdi ve iyi karşılandı.

Şöyle konuştu kadın: "Niçin uzaklaştın hepimizden, yüzünün ışığında yaşayamaz mıydık? Çünkü görüyorsun, bütün bu yıllar boyunca seni sevdik ve büyük bir özlemle sağ salim dönüşünü bekledik. Ve şimdi halk seni görmek, seninle konuşmak istiyor. Ben haberciyim, kırık kalplerimizi avutmak ve aptallıklarımızı kontrol altına almak için onlara görünüp açık bir yürekle bilgeliğinden söz etmen konusunda sana yakarmaya geldim."

El Mustafa kadına bakarak şöyle dedi: "Bütün insanlara bilge demedikçe bana bilge demeyin… Ben sadece ham bir meyveyim hâlâ dalına tutunan; dün de bir çiçekten başka bir şey değildim.

Aranızdan kimseye de meczup olarak davranmayın, çünkü gerçekte bizler ne meczup ne de bilgeyiz. Hayat

ağacının yeşil yapraklarıyız biz ve hayatın kendisi de bilgeliğin, özellikle de meczupluğun ötesindedir.

Ve ben gerçekten sizden uzaklaştım mı? Bilmiyor musunuz ki, ruhun hayallerde aşamadığı mesafeden başka hiçbir mesafe yoktur? Ve ruh bu mesafeyi aşacağı zaman, o, ruhta bir ritme dönüşecektir.

Dostluk bağınız olmayan yakın komşunuzdan sizi ayıran mesafe, gerçekte sizi sevdiğiniz varlıktan ayıran ve yedi kıta, yedi deniz ötelere uzanan mesafeden daha büyüktür.

Çünkü hatırada mesafeler ortadan kalkar; sadece unutmada, ne sesinizin ne de bakışlarınızın aşabileceği bir uçurum açılır.

Okyanusların kıyılarıyla en yüksek dağın doruğu arasında, ancak toprağın oğullarıyla bir olmazdan önce mutlaka aşmanız gereken gizli bir yol vardır.

Sizin bilginizle anlayışınız arasında gizli bir patika vardır ki, ancak insanla, dolayısıyla bizzat kendinizle bir olmazdan önce mutlaka keşfetmek zorundasınız.

Veren sağ elinizle alan sol eliniz arasında büyük bir boşluk vardır. Ancak her iki elinizi de hem veren hem alan olarak görebilirseniz bu mesafeyi yok edebilirsiniz. Çünkü ancak ne verebileceğiniz ne de alabileceğiniz bir şey olduğunu bilirseniz bu mesafeyi aşabilirsiniz.

Gerçekte, en uzun mesafe uykuda gördüğünüz ile uyanıkken gördüğünüz, sadece bir eylem olan şeyle bir arzu olan şey arasındadır.

Bir başka yol daha vardır ki, onu zorunlu olarak ancak Hayat ile bir olmazdan önce aşmanız gerekir. Ama şimdi size bu yoldan söz etmeyeceğim, çünkü görüyorum ki yolculuk etmekten daha şimdiden yorgunsunuz."

Sonra, kadın ve dokuz müritle birlikte pazaryerine gitti. Halkına dostlarını ve komşularını anlattı, kalplerinde ve gözkapaklarında ışıldayan sevinci de.

Şöyle dedi: "Uykunuzda büyür, düşlerinizde yaşarsınız dolu hayatınızı. Çünkü gecenin dinginliğinde edindiklerinize şükranla geçirirsiniz bütün günlerinizi.

Çoğu zaman geceyi bir dinlenme vakti olarak düşünür ve anlatırsınız, oysa gerçekte gece bir arayış ve buluş vaktidir.

Gün size bilginin gücünü verir ve parmaklarınıza alma sanatında deneyimli olmayı öğretir; ama gecedir Hayatın hazinesini sakladığı yere sizi götüren.

Güneş yerden büyüyen her şeye, ışığa nasıl bir özlem duyduklarını öğretir. Ama gecedir onları yıldızlara doğru yükselten.

Gerçekte, gecenin dinginliğidir ormandaki ağaçların ve bahçedeki çiçeklerin üzerine bir duvak dokuyan. Sonra tantanalı şölen sofrasını kurup, zifaf odasını hazır eden gecedir ve bu kutsal sessizlik içinde yarın, zamanın rahminde gebe kalır.

Sizin için de durum aynıdır, ararken yiyecek bulur ve kendinizi gerçekleştirirsiniz. Şafakta uyanışınız belleği silse de düşlerinizin sofrası sonsuza dek kurulu kalır ve zifaf odası bekler sizi."

Bir an sessiz kaldı, ötekiler de, sözlerinin devamını beklediler. Sonra yeniden konuşmaya başladı: "Sizler, bedenler içinde yer alsanız da, birer ruhsunuz ve karanlıkta yanan sıvı yağ gibi, lambaların içinde olsanız da birer alevsiniz.

Sadece bedenlerden ibaret olsaydınız, karşınızda bulunuşum ve size söylediğim sözler boşluktan başka bir şey olmazdı, tıpkı ölülerin ölüleri sorguya çekmesi gibi. Ama hiç de öyle değil. İçinizde ölümsüz olan her şey güne ve geceye karşı özgürdür, ne tutulabilir ne de zincire vurulabilir, çünkü En Yüce'nin dileği budur. Siz O'nun soluğusunuz, tıpkı tutulup kafese konamayan rüzgâr gibi. Ve ben de, O'nun soluğunun soluğuyum."

Kalabalığın ortasında kendine bir yol açıp, çevik adımlarla yürüyerek Bahçesine geri döndü.

Bu sırada Sarkis, o yarı yarıya kuşkulu adam ona sordu: "Peki Üstat, ya çirkinlik? Hiç söz etmiyorsun bundan."

El Mustafa konuştu, kamçı darbeleri vardı sözlerinde: "Dostum, kim seni konuksever olmamakla suçlayabilir, evinin önünden geçip de kapını çalmıyorsa?

Kim seni sağır ve dikkatsiz yerine koyabilir, senin anlamadığın bir dille sana sesleniyorsa?

Senin çirkinlik dediğin şey, senin hiçbir zaman ulaşmaya çabalamadığın şey değil midir, senin hiçbir zaman girmek istemediğin yürek değil midir?

Eğer çirkinlik varsa, gerçekte, gözlerimizi kapatan kabuklardan ve kulaklarımızı tıkayan balmumundan başka bir şey olamaz.

Bir ruhun kendi hatıraları karşısında duyduğu korkudan başka hiçbir şeye, dostum, çirkin deme!"

Ve bir gün, akkavakların uzun gölgeleri altında otururlarken, müritlerinden biri sordu: "Üstat, zaman korkutuyor beni. Bize aldırmadan geçip gidiyor, ama gençliğimizi de soyup alıyor. Peki ne veriyor karşılığında?"

El Mustafa cevap verdi: "Şimdi bir avuç iyi toprak al. İçinde bir tohum ya da bir solucan bulacaksın. Eğer elin yeterince büyük ve yeterince sabırlı olsaydı, tohum bir ormana, solucan da bir melek sürüsüne dönüşebilirdi. Ve unutma ki tohumları ormana ve solucanları meleklere dönüştüren o yıllar, bu *şimdi*'ye aittir, bütün yıllar bu *şimdi*'ye bağlıdırlar.

Ve yılların mevsimleri sizin gelişen kendi düşüncelerinizden başka nedir? Bahar bir uyanıştır kalbinizde ve yaz sizin kendi bereketinizin kabulünden başka bir şey değildir. Güz, varlığınızda hâlâ çocuk kalan şeye ninni söyleyen içinizdeki o eski kalıntı değil midir? Soruyorum size, kış bütün öteki mevsimlerin düşlerine sarılmış bir yarı uyku değil de ne?"

Sonra Mannus, meraklı mürit, onun etrafına bakındı ve bir çınar ağacına tutunmuş çiçekli bitkileri gördü: "Bak şu asalaklara, Üstat," dedi. "Onlar için ne diyorsun? Güneşin dürüst çocuklarından ışığı ça-

lan, dallarında ve yapraklarında dolaşan özsuyunu sömüren, mahmur gözlü hırsızlar bunlar."

El Mustafa ona cevap verdi: "Dostum, biz hepimiz asalağız. Toprak yığınlarını yaşama dürtüsüne dönüştürmeye çalışan bizler, hayatı doğrudan bu toprak yığınlarından alan ve onlar hakkında hiçbir şey bilmeyen asalaklardan üstün değiliz.

Bir anne çocuğuna 'Sen kalbimi ve ellerimi yoruyorsun; seni ormana, en üstün annene geri veriyorum,' der mi?

Ya da bir şarkıcı kendi şarkısını 'Sesin tüketiyor soluğumu; şimdi geldiğin o yankı mağarasına dön,' diye azarlar mı?

Ve bir çoban kuzusuna 'Artık seni götürebileceğim bir otlağım yok, kurban olmak için kesilmek zorundasın' der mi?

Hayır, dostum, bütün bunların cevabı daha sorulmadan verilmiştir, senin uyumadan önce gördüğün düşler gibi tamamlanmıştır.

Biz birbirinin hesabına yaşarız, o eski, öncesiz sonrasız yasaya göre. Öyleyse sevecen bir cömertlikle yaşayalım. Yalnızlığımızda birbirimizi ararız. Yanına oturacağımız bir ocağımız olmadığında yollara düşeriz.

Dostlarım ve kardeşlerim, en geniş yol yoldaşınızdır.

Ağacın hesabına yaşayan bu bitkiler, toprağın sütünü gecenin tatlı dinginliğinde içerler; toprak da senin asude düşlerinde emer güneşin memesini.

Ve güneş, siz, ben ve var olan her şeyle birlikte, kapısı her zaman açık ve sofrası her zaman hazır olan O Hükümdar'ın şöleninde eşit onurla yerini alır.

Mannus, dostum, var olan her şey, var olan her şey hesabına yaşar daima; var olan her şey de kıyısı olmayan bir inançta, o En Yüce'nin cömertliği içinde yaşar."

Ve bir sabah, şafağın solgunluğu gökte henüz sona ermemişken, bakışları doğuda, doğan güneşin huzurunda sessizce, hep birlikte Bahçede yürüdüler.

Birkaç dakika sonra, El Mustafa elini yukarı kaldırıp şöyle dedi: "Sabah güneşinin bir çiy damlasındaki imgesi güneşin kendisinden daha az değildir. Hayatın ruhunuzdaki yansıması da hayatın kendisinden daha az değildir.

Çiy damlası ışıkla bir olduğu için yansıtır ışığı; siz ve hayat bir olduğunuz için hayatı yansıtırsınız.

Karanlıklar üstünüze çöktüğünde, şöyle deyin: 'Bu karanlıklar henüz doğmamış şafaktır; her ne kadar gecenin doğum sancıları içime dolsa da, tepelere doğan şafak bana da doğacaktır.'

Zambakların alacakaranlığında küreciğini büyüten çiy damlasının, ruhunu Tanrı'nın yüreğiyle bütünleyen sizlerden hiçbir farkı yoktur.

Bir çiy damlası dile gelip de 'Sadece bir çiy damlası olmam için bana bin yıl gerek' dese, ona şöyle deyin: 'Bilmez misin ki bütün bu yılların bütün ışığı senin küreciğinde parlıyor?'"

Büyük bir fırtınanın koptuğu bir akşam, El Mustafa ve müritleri, dokuz adam, içeri girip bir ateşin çevresinde dingin ve sessiz, oturdular.

Derken, müritlerden biri "Yalnızım Üstat," dedi, "saatlerin nalları göğsümü ezip duruyor."

El Mustafa ayağa kalktı ve ortalarında durdu; şiddetli bir rüzgârın sesine benzeyen bir sesle konuştu: "Yalnız! Ne var ki bunda? Yalnız geldin ve yalnız kaybolacaksın sis içinde.

İç öyleyse kadehinden yalnız ve sessizce. Güz günleri başka dudaklara başka kadehler verdi, acı ve tatlı şarap doldurdu kadehlerine, tıpkı senin kadehini doldurduğu gibi.

İç şarabını yalnız, kanının ve gözyaşlarının tadında olsa da; sana susuzluğu bağışladığı için hayata şükret. Çünkü susuzluk olmasa, yüreğin kurumuş bir denizin kıyısı olurdu ancak, şarkıdan ve meddücezirden yoksun.

İç şarabını yalnız, cezbe ve coşkuyla iç!

Yukarı, başının üstüne kaldır kadehini, sonuna kadar, senin gibi yalnız içenlerin şerefine iç!

Bir gün, insanlarla arkadaşlığı aradım ve onların şölen sofralarında oturdum, yavaş yavaş içtim

onlarla; ama şarapları başımı döndürmedi, bağrımı da yakmadı. Sadece ayaklarıma indi. Bilgeliğim susuz, kalbim kilitli ve mühürlü kaldı. Yalnız ayaklarım onların bulanık fikirleriyle arkadaş oldu.

Ve başka insanların arkadaşlığını aramadım bir daha, ne de sofralarında onlarla şarap içtim.

Bunun için sana diyorum, saatlerin nalları göğsünü ezip dursa da, ne önemi var! Hüznünün kadehinden yalnız içmen iyidir, neşenin kadehinden de yalnız içeceksin!"

Ve bir gün, Yunanlı Phardrous Bahçede gezinirken, ayağını bir taşa çarptı ve öfkelendi. Dönüp taşı aldı ve alçak bir sesle "Hay! Yoluma çıkan ölü şey!" diyerek, taşı uzağa fırlattı.

El Mustafa, seçilmiş ve sevilen, şöyle dedi: "Niçin 'Hay ölü şey' dedin? Bu bahçede bu kadar uzun zaman geçirdikten sonra burada hiçbir şeyin ölü olmadığını bilmiyor musun? Her şey günün ve görkemli gecenin bilgisinde yaşar ve parıldar. Sen ve taş birsiniz. Tek fark kalp atışlarınızdadır. Seninki biraz daha hızlı, değil mi dostum? Elbette, ama o kadar da durgun değildir.

Onun ritmi bir başka ritim olabilir. Ama sana derim ki, eğer sen ruhunun derinliklerine dalıp boşluğun basamaklarını tırmanırsan, sadece bir ezgi duyacaksın; bu ezgide taş ve yıldız eşsiz bir birlik halinde şarkı söylerler.

Eğer sözlerim senin aklına girmiyorsa, o zaman bir başka şafağı bekleyelim. Sen körlüğün yüzünden takılıp tökezlemene neden olan bu taşa lanet okursan, başının üstüne rastlayan bir yıldıza da lanet okursun. Ama gün gelecek, bir çocuğun vadinin zambaklarını toplaması gibi, sen de taşları ve yıldızları toplayacak-

sın; o zaman bütün bu şeylerin canlı ve kokulu olduklarını anlayacaksın."

Bir gün, haftanın ilk günüydü, Tapınak çanlarının sesi onların kulaklarına ulaşmaya çalışırken, müritlerden biri şöyle dedi: "Üstat, burada Tanrı'dan çok konuşulduğunu duyuyoruz. Tanrı hakkında ne diyeceksin, kimdir o gerçekten?"

Önlerinde ayağa kalktı, ne rüzgârdan ne kasırgadan çekinen genç bir ağaç gibi durdu ve cevap verdi: "Düşünün şimdi, arkadaşlarım ve canlar, hepinizin kalplerini içine alan bir kalp, hepinizin sevgilerini kapsayan bir sevgi düşünün; hepinizin ruhlarını sarmalayan bir ruh, hepinizin seslerini toplayan bir ses ve hepinizin sessizliklerinden daha derin, zamandan kurtulmuş bir sessizlik düşünün.

Şimdi, varlığınızın bütünlüğünde, bütün güzel şeylerden daha büyüleyici bir güzellik, denizin ve ormanın şarkılarından daha engin bir şarkı algılamaya çalışın; bir ulu kişilik düşünün ki, onun tahtının yanında Orion bir tabureden başka bir şey değildir; elinde bir asa tutar ki, Ülker yıldızları onun karşısında çiy damlalarının parıltısı olurlar ancak.

Siz yiyecek ve barınak, giysi ve dayanak aramakla yetindiniz hep; şimdi de, ne oklarınıza hedef olan ne de sizi doğal afetlerden koruyacak bir mağara olan Varlığı arayın.

Benim sözlerim sizin için hâlâ kaya gibi duygusuz ve muamma olsalar da, siz yine de, kalpleriniz kırılıp sorularınız sizi insanların Tanrı adını verdikleri o en Yüce'nin sevgisine ve hikmetine ulaştırıncaya kadar aramaktan vazgeçmeyin."

İçlerinden hiçbiri tek söz etmedi, hepsinin yürekleri karmakarışık olmuştu. El Mustafa bir merhamet duygusuyla ve şefkatle baktı onlara ve şöyle dedi: "Artık Tanrı Baba'dan söz etmeyelim. Daha çok tanrılardan, komşularınızdan ve kardeşlerinizden, evlerinizin ve tarlalarınızın çevresinde dolaşan doğal afetlerden konuşalım.

Hayalinizde bulutlara dek yükselebilir ve bir yüksekliğe ulaştığınızı düşünürsünüz; engin denizi aşabilir ve geniş bir mesafeyi aştığınızı ileri sürersiniz. Ama size diyorum ki, toprağa bir tohum ektiğiniz zaman siz daha da yükselirsiniz; iyi sabahlar dileyerek komşunuzu selamladığınızda daha da engin bir denizi geçersiniz.

Genellikle Tanrı'yı çok fazla şakıyorsunuz, oysa gerçekte bu şarkıyı duymuyorsunuz. Kuşların şarkısını ve rüzgâr esip geçtiğinde dallarını terk eden yaprakları dinleyebilirsiniz ve dostlarım, unutmayın ki bu yapraklar ancak dallarından ayrıldıkları zaman şarkı söylerler!

Size bir kez daha Tanrı'dan, sizin Her Şeyiniz olan Tanrı'dan öyle yerli yersiz çok fazla söz etmemeniz için yalvarıyorum; daha çok aranızda, komşudan komşuya, tanrıdan tanrıya, birbirinizi anlamanızdan söz edin.

Çünkü anne kuş gökyüzüne doğru uçup giderse, yuvasındaki yavru kuşu kim besleyecek? Ve yakınlardaki lale nasıl bütünlenecek, bir başka laleden gelen arı onu döllemedikçe?

Siz sadece küçük benliğinizde kaybolduğunuz zaman, Tanrı dediğiniz gökyüzünü araştırıyorsunuz. Si-

zin büyük benliğinize ulaşan yolları bulabilirdiniz ve bu kadar avare olmayıp, yollarda sürtmeyebilirdiniz!

Denizcilerim, dostlarım, anlayamadığımız Tanrı'dan daha az söz etmeniz, anlayabileceğimiz birbirimizden daha çok söz etmemiz daha akıllıca olurdu. Ama yine de, Tanrı'nın soluğu ve hoş kokusu olduğumuzu bilmenizi isterim. Biz yaprak olarak, çiçek olarak ve çoğu zaman da meyve olarak Tanrıyız!"

Ve bir sabah güneş gökyüzünde yükselirken, çocukluğunda birlikte oynadığı üç müridinden biri ona yaklaşarak şöyle dedi: "Üstat, giysim eskidi, başka da yok. Pazaryerine gitmem için bana izin verir misin? Belki gider, iyi bir fiyata yeni bir giysi alırım kendime."

El Mustafa genç adama bakarak "Bana giysini ver," dedi. Söyleneni yapan mürit, öğle güneşinde çıplak kaldı.

Ve El Mustafa, yolda dörtnala koşan genç bir at kadar canlı bir sesle, şöyle dedi: "Yalnız çıplak olan yaşar güneşte. Yalnız yapaylıktan uzak kişi rüzgârın sırtına biner. Ve sadece binlerce kez yolunu kaybeden dönüş sevincini tadacaktır.

Melekler kurnazlardan usanmıştır. Daha dün, bir melek bana 'Cehennemi ışık saçanlar için yarattık,' dedi. Ateşten başka parlayan bir yüzeyi silebilecek ve bir şeyi çekirdeğine kadar eritebilecek ne var?'

Ona dedim ki: 'Ama cehennemi yaratmakla, cehennemi yönetecek şeytanları da yarattınız.' Melek de cevap verdi: 'Hayır, cehennem ateşe boyun eğmeyenler tarafından yönetilir.'

Meleğin bilgeliği işte! İnsanların ve yarı-insanların nasıl bir yol izlediklerini biliyor. O, kurnazlar tarafın-

dan kandırıldıkları zaman peygamberlerin yardımına koşan büyük meleklerden biriydi. Ve hiç kuşkusuz peygamberler güldüklerinde güler, ağladıklarında ağlar.

Dostlarım, denizcilerim, yalnız çıplak olan yaşar güneşte. Yalnız dümeni olmayan açılabilir engin denize. Yalnız geceyle kararıp şafakla uyanan ve yalnız kar altında köklerle birlikte uyuyan ilkbahara ulaşacaktır.

Çünkü siz kökler gibisiniz ve tıpkı kökler gibi basitsiniz, ancak dünyadan hikmeti siz devşirirsiniz. Sessizsiniz de, ancak daha filizlenmemiş dallarınızda dört rüzgârın korosunu saklarsınız.

Zayıf ve biçimsizsiniz, ancak dev meşelerin başlangıçlarısınız ve göklerin karşısında söğütlerin bir taslağısınız.

Bir kez daha söylüyorum size, sizler koyu toprak parçalarıyla kımıldayan gökler arasındaki köklerden başka bir şey değilsiniz. Ve çoğu zaman ışıkla birlikte dansa kalktığınızı gördüm, ama çoğu zaman da utangaç buldum sizi. Bütün kökler utangaçtır. Yüreklerini öyle uzun zaman gizlemişlerdir ki, ne yapacaklarını bilmezler artık.

Ama yine de Mayıs gelecektir ve dinlenme nedir bilmeyen o bâkiredir Mayıs, tepelere ve ovalara bir anne olacaktır."

Ve Tapınakta hizmet etmiş olan müritlerden biri ona yakarıp şöyle dedi: "Eğit bizi Üstat, öyle ki, bizim sözlerimiz de seninkiler gibi, halkın karşısında ilahi ve tütsü olsunlar."

El Mustafa cevap verdi: "Sözlerinizin ötesine yükseleceksiniz, ama yolunuz ritim ve güzel bir koku olarak kalacak: Sevenler ve bütün sevilenler için bir ahenk ve hayatlarını bir bahçede yaşamak isteyenler için de güzel bir koku olarak.

Ama siz yıldız tozlarının üstüne düştüğü bir doruğa erişene kadar sözlerinizin ötesine yükseleceksiniz ve ellerinizi doluncaya kadar açacaksınız; sonra beyaz yuvasında beyaz bir yavru kuş gibi uyumak için uzanacak ve baharın düşünü gören beyaz menekşeler gibi yarınınızı düşleyeceksiniz.

Evet, sözlerinizden daha derinlere ineceksiniz. Irmakların kaybolmuş kaynaklarını arayacak ve şimdi duyamadığınız derinliklerin zayıf seslerini yankılayan gizli bir mağara olacaksınız.

Sözlerinizden daha derinlere ineceksiniz, ama bütün seslerden de daha derinlere, yeryüzünün ta kalbine kadar. Ve orada, Samanyolu'nda da dolaşan O'nunla baş başa kalacaksınız."

Bir süre sonra, müritlerden biri sordu: "Üstat, bize *varlık*'tan söz et. Nedir *varlık*?"

El Mustafa, uzun uzun sevgiyle baktı ona. Sonra ayağa kalktı, biraz uzaklaşıp geri dönerek şöyle dedi: "Annem ve babam bu Bahçede yatarlar, yaşayanların elleriyle gömüldüler; bu Bahçede rüzgârın kanatları üstünde buralara kadar taşınmış geçen yılın tohumları da gömülüdür. Annem ve babam burada binlerce kez gömülecek, rüzgâr da binlerce kez tohumu gömecektir ve bin yıl içinde, siz ve ben, şu çiçeklerle birlikte bu Bahçede şimdiki gibi bir araya geleceğiz; hayatı seven *varlıklar* olacağız, uzayı düşleyen *varlıklar* olacağız ve güneşe doğru yükselen *varlıklar* olacağız.

Ama bugün *olmak*, meczuba yabancı olmadan akıllı olmaktır; zayıfın yıkımına sebep olmadan güçlü olmaktır; küçük çocuklarla oynamaktır, ama bir baba gibi değil, onların oyunlarına katılmak isteyen bir arkadaş gibi.

Yaşlı erkeklere ve kadınlara karşı yalın ve içten olmaktır, siz Baharla birlikte yürüyor olsanız da, yaşlı meşe ağaçlarının altında onlarla oturmaktır.

Yedi nehir ötede yaşıyor olsa da, bir şairi aramaktır ve onun huzurunda bir kuşkunun gölgesi düşmeden, dudaklarınızda en küçük bir soru olmaksızın barışık ve hoşnut olmaktır.

Aziz ile günahkârın ikiz kardeş olduklarını kavramaktır, babaları bizim Bağışlayıcı Kralımız ve ikisinden biri öbüründen sadece bir süre önce doğdu diye Veliaht Prens saydığımız.

Güzelliği, sizi bir uçurumun kenarına götürse bile izlemektir ve o kanatlı, siz kanatsız olsanız da; kıyıyı aşacak olsa bile izleyin onu. Çünkü Güzelliğin olmadığı yerde sadece hiçlik vardır.

Duvarsız bir bahçe, bekçisi olmayan bir bağ, hazinesi gelip geçenlere her zaman açık olan bir ev olmaktır.

Soyulmuş, kandırılmış, suiistimal edilmiş, dahası yoldan çıkarılmış, tuzağa düşürülüp alay edilmiş olmaktır; ancak her şeye rağmen daha büyük benliğinizin yüceliklerinden bakmak ve gülümsemektir; çünkü yapraklarınızın arasında dans etmek için bahçenize elbette bir bahar geleceğini, üzümlerinizi olgunlaştırmak için bir güz geleceğini bilirsiniz; pencerelerinizden biri bile doğuya açıksa asla boş olmayacağınızı, dolandırıcı ve kötü, haydut ve sahtekâr addedilen bütün insanların muhtaç kardeşleriniz olduğunu ve bütün bunların, bu kentin üstündeki Görünmez Kent'in mutlu sakinlerinin nazarında belki de kendiniz olduğunu bilirsiniz.

Günlerimizin ve gecelerimizin rahatlığı için elleri gereken her şeyi biçimlendiren ve bulan sizlere gelince, *Olmak*, gören parmaklarıyla bir dokumacı, ışık ve mekân kaygısı olan bir yapı ustası olmaktır; ektiği her tohumda bir hazine sakladığını hisseden bir çiftçi olmaktır; balığa ve av hayvanına merhamet eden, ama açlara ve muhtaç insanlara daha büyük bir merhamet duyan bir balıkçı ya da bir avcı olmaktır.

Ve hepsinden öte, size şunu söylüyorum: Her birinizin her insanın amacına ortak olmanızı isterim, çünkü kendi amacınızı ancak böylece gerçekleştirmeyi umabilirsiniz.

Arkadaşlarım, canlar, gözüpek olun, boyun eğmeyin; açık olun, dar kafalı değil; benim ve sizin son saatinize kadar gerçekten daha büyük benliğiniz olun."

Sustu ve derin bir hüzün çöktü dokuz müridin üzerine. Sözlerini anlamadıkları için yürekleri uzaklaştı ondan.

İşte böylece, gemici olan üç adam denize açılmak için büyük bir özlem duydular, Tapınakta hizmet etmiş olanlar o kutsal yerin tesellisinden sonra mum gibi eridiler, eski oyun arkadaşları pazaryerinin hasretiyle yanıp tutuştular. Hepsi de onun sözlerine öyle sağır kaldılar ki, sözleri ona sığınak arayan, yorgun ve yuvasız kuşlar gibi geri döndü.

El Mustafa, Bahçede birkaç adım atarak uzaklaştı onlardan, tek söz etmeden, dönüp onlara bakmadan.

O zaman aralarında tartışmaya ve gitmek için duydukları şiddetli özleme bir mazeret aramaya başladılar.

Ve her biri sırtını dönüp kendi yoluna gitti. Böylece El Mustafa, o seçilmiş ve sevilen, kendisiyle baş başa kaldı.

Ve gece karardığında, küçük adımlarla annesinin mezarına doğru yöneldi ve mezarın üstünde uzanan bir sedir ağacının altına oturdu. Gökyüzünden büyük bir ışığın gölgesi belirdi orada ve Bahçe toprağın bağrında muhteşem bir mücevher gibi parlamaya başladı.

Ve El Mustafa, ruhunun yalnızlığında, haykırdı.

"Ruhum kendi olgun meyveleriyle yüklü. Kim gelip devşirmek ve tadına doymak ister? Yok mu iyi yürekli ve cömert biri, gelecek ve benim güneşe sunulmuş ilk mahsulümle orucunu açacak, böylece bereketimin ağırlığından beni kurtaracak?

Ruhum çağların şarabıyla dolup taşıyor. Gelip susuzluğunu giderecek tek bir insan bulamayacak mıyım?

Yol kavşağında durmuş, mücevher dolu avuçlarını gelip geçenlere uzatarak 'Acıyın bana, alın avuçlarımdan! Tanrı aşkına alın ve avutun beni!' diye seslenen o adamı düşünün.

Ama gelip geçenler baktılar sadece, hiçbiri elimdekilerden almadı.

Elini almak için uzatan –evet titreyen boş elini öylece göğsüne çeken– bir dilenci olsaydı, değerli armağanlarla dolu elini uzatıp da alacak hiç kimse bulamamasından daha iyi olacaktı.

Bir de, ipek çadırlarını dağ ile çöl arasında kurmuş, hizmetçilerine yabancılar ve gezginler için konukseverlik işareti olarak ateş yakmalarını buyuran, sonra da kölelerini bir konuk bulup getirsinler diye yolları gözetlemeye gönderen o gönlü zengin hükümdarı düşünün. Ama çöl yolları ve yolculukları acımasızdı, kimseyi bulamamışlardı.

O hükümdarın, nereden ve ne zaman geldiği bilinmeyen, yiyecek ve barınak arayan bir adam olması daha iyiydi. Bütün varlığı bir değnek ve bir toprak çanaktan ibaret bir gezgin adam olsaydı keşke. Çünkü böylece gece çöktüğünde, kendi gibilerle, nereden ve ne zaman geldikleri bilinmeyen şairlerle buluşabilir; onların yoksulluklarını, anılarını ve düşlerini paylaşırdı.

Büyük kralın kızını da düşünün; uyanır uyanmaz, kendini inci ve yakutla donatarak ipek giysilere bürünüyor, saçlarına mis kokular sürüyor, parmaklarını ambere daldırıyordu. Sonra da, gece çiyinin yaldızlı pabuçlarıyla buluştuğu bahçesinde gezinmek için kulesinden iniyordu.

Gecenin dinginliğinde, büyük kralın kızı bahçede aşkın hasretini çekiyor, ancak babasının o uçsuz bucaksız krallığında sevgilisi olabilecek kimseyi bulamıyordu.

Bir çimenlikte babasının koyunlarını güden bir köylünün kızı olaydı; akşam vakti, ayaklarında sarp patikaların tozu, giysilerinin kıvrımlarında üzüm bağlarının kokusuyla baba evinin yolunu tutaydı daha iyiydi. Ve gece iner inmez, gecenin meleği dünyanın üzerindeyken, sevgilisinin beklediği vadideki nehre kadar gizlice sıvışırdı.

Bir manastırda yaşayan, yüreği tütsüden yanmış, ışığını tüm kendini adayanlarla, seven ve sevilenlerle birlikte yüce ışığın yüceliklerine ulaştırması için, yüreği rüzgârla yükselen ve ruhunu bir mum gibi tüketen bir rahibe olaydı daha iyiydi.

Güneşin altında oturmuş, gençliğini paylaşan erkekleri anımsayan yaşlı bir kadın olaydı daha iyiydi."

Zifiri karanlık çökmüştü. El Mustafa gece gibi karanlıktı, ruhu da yağmur yüklü bir buluta benziyordu. Haykırdı yeniden:

Ruhum kendi olgun meyveleriyle yüklü,
Ruhum bükülüyor meyvelerinin ağırlığı altında.
Kim gelip tadına doymak ister?
Ruhum dolup taşıyor kendi şarabıyla.
Çöl ateşini söndürmek için kim doldurup içecek?
Çiçeksiz, meyvesiz bir ağaç olsam keşke;
Bereketin acısı daha keskin kuraklıktan,
Verecek kimse bulamayan bir zenginin kederi
Daha ağırdır elleri boş bir dilencinin acısından
Bir körkuyu olaydım keşke insanların taş attığı;
Buna katlanmak yeğdir canlı bir kaynak olmaktan
Gelip geçenler suyumdan bir damla içmedikçe.
Ayaklar altında çiğnenen bir saz olaydım keşke,
Daha iyi olurdu bu, gümüş telli lir olmaktan
Ev sahibi parmaksız,
Çocukları sağır olan bir evde.

Ve sonra, yedi gün yedi gece boyunca kimse uğramadı Bahçeye. Anıları ve acılarıyla baş başa kaldı El Mustafa. Sözlerini sevgiyle ve sabırla dinleyenler bile başka çıkarların peşine düşmek üzere uzaklaştılar ondan.

Sadece Kerime geldi, yüzünde suskunluğun peçesiyle. Elinde bir kadeh ve bir tabak vardı, yalnızlığında ve acıktığında onu yatıştıracak yiyecek ve içecek getirmişti. Bunları önüne koyup kendi yoluna gitti.

El Mustafa kapının yanındaki akkavakların dostluğuna sığındı yeniden ve yola bakarak oturdu. Bir süre sonra, yol üzerinde bir toz bulutunun havalanıp kendine doğru geldiğini görür gibi oldu. Ve bu bulutun içinden Kerime'nin rehberliğinde o dokuz mürit peyda oldu.

El Mustafa ilerleyip yolda karşıladı onları, onlar da giriş kapısından geçtiler. Hepsi iyi görünüyordu, ancak bir saat önce oradan ayrılmış gibiydiler.

Eve girdiler ve Kerime'nin koyduğu ekmekle balığın ve kadehlerine doldurduğu şarabın geri kalanıyla, sade yemeğini onunla paylaştılar. Kadehleri doldururken, Kerime Üstada yalvardı adeta: "Size yeniden hiz-

met edebilmem için, izin verin de kente gidip şarap alayım, bu bitti."

El Mustafa kadına baktı, konuşurken gözlerinde bir yolculuk ve uzak bir ülke vardı. "Hayır," dedi, "bu yeter şimdilik."

Yiyip içtiler ve doydular. Yemeklerini bitirdikleri zaman, El Mustafa deniz gibi derin ve ay ışığı altındaki büyük bir meddücezir kadar gür ve muazzam bir sesle konuştu onlarla: "Arkadaşlarım, yoldaşlarım, bugün ayrılmamız gerekiyor. Uzun süre, tehlikeli sularda seyrettik, en sarp dağlara tırmanıp fırtınalarla boğuştuk. Açlığı tanıdık, ama düğün şölenlerinde de bulunduk. Çoğu zaman çıplaktık, ama kralların giysilerine de büründük. Uzak yolculuklar yaptığımız doğrudur, ama şimdi ayrılmalıyız. Siz hep birlikte kendi yolunuza gitmelisiniz, ben de tek başıma kendi yoluma.

Denizler ve uçsuz bucaksız topraklar bizi ayırsa da, Kutsal Dağ'a kadar yolculuğumuzda yoldaş olacağız yine de.

Ama her birimiz kendi çetin yoluna gitmeden önce, size yüreğimin hasadını ve başaklarımı sunmak isterim:

Yolunuzda şarkılar söyleyerek yürüyün, ama her şarkınız kısa olsun, çünkü sadece dudaklarınızda genç ölen o şarkılar yaşayacak insanların kalplerinde.

Gönül çelen bir hakikati az sözcükle dile getirin, ama çirkin bir hakikati asla söze dökmeyin. Saçları güneşte parlayan genç kıza, sabahın kızı olduğunu söyleyin. Ama bir körle karşılaşırsanız, ona geceyle bir olduğunu söylemeyin.

Nisan ayını dinliyor gibi dinleyin kaval çalan adamı, ama eleştiren ve hata bulmaya çalışan bir konuşma

duyarsanız, kemikleriniz kadar sağır ve hayalleriniz kadar uzak durun.

Arkadaşlarım ve canlar, yolunuzda at tırnaklı adamlara rastlayacaksınız, onlara kanatlarınızı verin. Boynuzlu adamlara da defne çelenkleri sunun. Pençeleri olanlara parmakları yerine geçecek taçyaprakları verin. Çatal dilli adamlara da sözleri için bal.

Evet, bütün bunlara ve başkalarına da rastlayacaksınız; koltuk değneği satan kötürümlere, ayna satan körlere de. Tapınağın kapısında dilenen zenginlere de rastlayacaksınız.

Topallara çevikliğinizden, körlere de görüşünüzden verin. Zengin dilencilere de kendinizden vermek için uyanık olun; hepsinden daha muhtaç olanlar bunlardır. Çünkü sahip olduğu bütün mala mülke rağmen gerçekten yoksul olmayan sadaka için avuç açmaz.

Arkadaşlarım, dostlarım, sevgimiz adına, çölde birbiriyle kesişen sayısız yol olmaya teşvik ediyorum sizi; aslanların ve tavşanların, kurtların ve koyunların yürüdüğü yollar.

Şunu da unutmayın: Ben size vermeyi değil almayı, vazgeçmeyi değil gerçekleştirmeyi, boyun eğmeyi değil, dudaklarınızda sürekli gülümsemeyle anlamayı öğretiyorum.

Ben size sessizliği değil, tatlı bir sesle şarkı söylemeyi öğretiyorum.

Ben size tüm insanlığı içine alan daha büyük benliğinizi ifşa ediyorum."

Ve dosdoğru bahçeye çıkmak için sofradan kalktı, güneş ufka doğru inerken selvilerin gölgesinde yürüdü. Biraz arkadan izlediler onu, çünkü yüreklerine bir ağırlık çökmüş, dilleri damaklarına yapışmıştı.

Yalnızca Kerime yemek artıklarını toparlayıp yanına geldi ve "Üstat," dedi, "yarın sabah ve yolculuğun için yiyecek hazırlamama izin verir misin?"

Bu dünyadan başka dünyaları da gören gözlerle baktı Kerime'ye ve şöyle dedi: "Kız kardeşim, can dostum, ta zamanın başlangıcından beri tamamdır o. Yiyecek hazırdır yarın için, dünümüzde ve bugünümüzde olduğu gibi.

Gidiyorum, ama henüz dile gelmemiş bir hakikati bırakıyorsam, bu hakikat bir kez daha arayıp bulacak beni, parçalarım sonsuzluğun sessizlikleri arasında dağılıp gitse de ve bir kez daha, sonsuz sessizliklerin yüreğinde yeniden doğacak yepyeni bir sesle konuşmak için yeniden karşınızda olacağım.

Ve eğer size anlatmayı unuttuğum herhangi bir güzellik varsa, o zaman hatırlayacağım, evet, kendi adımla, El Mustafa, söylenmemiş olandan size söz etmeye geldiğimi bilmeniz için bir işaret vereceğim. Çünkü Tanrı Kendisinin insana gizli kalmasına, Sözlerinin de insan yüreğinin uçurumlarında gömülü kalmasına izin vermez.

Ölümden sonra da yaşayacağım ve kulaklarınıza
şarkı söyleyeceğim,
Sonsuz dalgalar beni sürükledikten sonra bile
Denizin sonsuz derinliklerine.
Sofranızda oturacağım, her ne kadar bedensiz
olsam da,
Tarlalarınıza gideceğim sizinle, görünmez bir
ruh olarak,
Ateşin başında sizinle oturacağım, göze çarpmayan
bir konuk olarak.

Ölüm değiştirmez hiçbir şeyi yüzümüzü örten
maskelerden başka.
Ormancı ormancı kalacak,
Çiftçi de çiftçi,
Ve şarkısını rüzgâra söyleyen, kımıldayan boşluklara
da söyleyecek."

Ve müritler taş gibi hareketsiz kaldılar; "Gidiyorum," dediği için yürekleri daralmıştı. Ancak hiçbiri Üstadı alıkoymak için elini uzatmadı, hiç kimse izlemedi adımlarını.

El Mustafa hızlı ve sessiz adımlarla çıktı annesinin Bahçesinden. Bir an sonra, şiddetli bir rüzgârın savurduğu bir yaprak gibi uzaklaştı onlardan ve onlar, solgun bir ışığın yücelere doğru yükseldiğini gördüler.

Ve dokuz müritten her biri yoldan aşağı inerek kendi yoluna gitti. Ancak sadece kadın birbirinden ayırt edilemez hale gelen ışıkla karanlığı izleyerek, çöken gecenin karanlığında ayakta kaldı; El Mustafa'nın şu sözlerini hatırlayarak kendi perişanlığı ve yalnızlığıyla avundu: "Gidiyorum, ama henüz dile gelmemiş bir hakikati bırakıyorsam, bu hakikat beni arayıp bulacak ve ben bir kez daha, geri döneceğim."

Derken akşam karanlığı çökmüştü.

Ve tepelere ulaşmıştı. Adımları onu sisin içine kadar götürmüştü ve o kayaların, beyaz selvilerin ortasında, bütün bakışlardan uzak, şöyle dedi:

Ey sis, kız kardeşim, henüz bir kalıba dökülmemiş
beyaz soluk,
Sana geliyorum, beyaz ve sessiz soluk,
Henüz dile gelmemiş bir söz olarak.

Ey sis, kanatlı kız kardeşim, şimdi birlikteyiz,
Ve hayatın ikinci şafağına kadar birlikte kalacağız,
O şafak seni bir bahçeye, çiy damlaları olarak
bırakacak.
Ve beni bebek olarak bir kadının göğsüne,
Ve hatırlayacağız anılarımızı.

Ey sis, kız kardeşim, geri dönüyorum,
Senin yüreğin gibi, derinlikleri dinleyen bir yürekle,
Tıpkı senin arzun gibi çarpıntılı ve amaçsız bir
arzuyla.
Tıpkı senin düşüncen gibi henüz derlenip
toplanmamış bir düşünceyle.

Ey sis, kız kardeşim, anamın daha büyük çocuğu,
Hâlâ avucumdadır serpmemi buyurduğun yeşil
tohumlar,
Söylememi buyurduğun şarkıyla mühürlü
dudaklarım;
Ve sana ne bir meyve getirdim ne de bir yankı,
Ellerim kördü çünkü, dudaklarım da kıyıcı.

Ey sis, kız kardeşim, ben dünyayı çok sevdim,
dünya da beni,
Çünkü onun dudaklarındaydı benim bütün
gülücüklerim ve bütün gözyaşları
benim gözlerimde
Yine de bir sessizlik uçurumu vardı aramızda
dünyanın yok etmek istemediği
Benim aşıp geçemediğim.

Ey sis, kız kardeşim, benim ölümsüz kardeşim Sis,
Eski şarkılar okudum küçük çocuklarıma,
Onlar da dinledi, hayranlık vardı yüzlerinde;
Ama yarın, unuturlar belki de şarkıyı,
Bilmiyorum, rüzgâr kime taşır bu şarkıyı.
Bana ait olmasa da, erişmişti yüreğime yine de
Ve bir an kaldı dudaklarımda

Ey sis, kız kardeşim, bütün bu olanlara rağmen,
Huzur içindeyim ben.
Bana yeter henüz doğanlara şarkı söylemiş olmak.
Şarkı gerçekten benim olmasa da,
Yine de en derin arzusundan çıkar yüreğimin.

Ey sis, kız kardeşim, kardeşim Sis,
Seninle birim şimdi.
Tek benlik değilim artık.
Yıkıldı duvarlar,
Ve kırıldı zincirler;
Yükseliyorum sana doğru, sis olarak,
Birlikte dolaşacağız denizin üzerinde hayatın ikinci
şafağına kadar,
O şafak seni bir bahçeye çiy damlaları olarak
bıraktığında,
Beni de, bebek olarak, bir kadının göğsüne.